

Vergelijken (venndiagram)

Deze werkvorm stimuleert leerlingen om dieper na te denken over overeenkomsten en verschillen tussen elementen. Het stimuleert hen ook om hun denken zichtbaar te maken. Deze werkvorm stimuleert naast het 'Leren door te denken' ook 'Leren door Interactie en Dialoog en Leren door Reflectie en Evaluatie'.

Doelstellingen

Leerlingen:

- vergelijken twee elementen (onderwerpen, voorwerpen, personen ...) door overeenkomsten en verschillen op te lijsten.
- geven betekenis aan overeenkomsten en verschillen in relatie tot de elementen die werden vergeleken.

Duur

De duur van deze werkvorm hangt van vele factoren af: ervaring, klascultuur en hoe je het integreert. Je voorziet hiervoor best minimum 25 minuten.

Materiaal

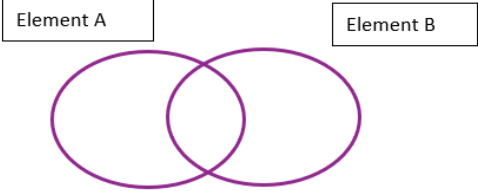
Offline	Blended
<ul style="list-style-type: none"> - Een flap of bord 	<ul style="list-style-type: none"> - Een groot bord - Maak een account in Miro. Maak een bord voor het venndiagram in stap 4. - Tablets/laptops voor elk duo of groepjes leerlingen

Vorbereiding

Kies twee elementen of onderwerpen gelinkt aan een maatschappelijk vraagstuk, die je de leerlingen wil laten vergelijken.

Bijv. Vergelijk afval op de speelplaats met zwerfvuil op straat, twee ideeën om minder plastic te gebruiken, de manier waarop mensen zich op twee plaatsen verplaatsen, twee manieren om de klas zo in te richten dat nieuwe leerlingen zich welkom voelen.

Denk zorgvuldig na over de manier waarop je de twee elementen zal voorstellen. Mogelijk voorzie je beelden maar wil je dat ze over meer dan enkel visuele kenmerken nadenken.

Offline	Blended
<p>Teken een venndiagram op een flap of op het bord. Schrijf of teken de twee elementen boven de resp. cirkels. Je kan dit ook op een werkblad tekenen, scannen en voor de leerlingen afdrukken om zelfstandig te werken.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Creeër een Miro-bord dat je met de leerlingen kan delen. Stel dit in de 'settings' in. - Kopieer de link of make een QR-code die je met de leerlingen deelt. - Teken een of meerdere grote venndiagrammen waarin de leerlingen kunnen werken. - Zet verschillende kleuren post-its klaar, volgens het aantal groepen in stap 4.

Verloop

1 Input

Vertel de leerlingen dat ze twee elementen zullen vergelijken. Dit kunnen verschillende soorten elementen zijn, in ruime zin: voorwerpen, personages, contexten, wezens, plaatsen, oplossingen, problemen, feiten ...

Maak duidelijk dat hen wordt gevraagd om na te denken en niet louter een lijstje maken.

Jullie vergelijken A en B, dat betekent dat jullie gelijkenissen en verschillen tussen A en B zullen onderzoeken. Vervolgens denken we na welke kenmerken belangrijk zijn om rekening mee te houden.

Tip

Je kan deze oefening als prikkel voor een les inzetten, maar evengoed als verwerking van gegeven informatie.

2 Vergelijken

a) Gelijkenissen en verschillen verzamelen

Introduceer de twee elementen A en B. Nodig de leerlingen uit om na te denken.

Eerst vergelijken we A en B, en denken we na over de gelijkenissen. Wat hebben A en B gemeenschappelijk? Welke kenmerken of eigenschappen zijn hetzelfde?

→ Noteer de antwoorden beknopt in het gemeenschappelijke deel van het venndiagram.

Nu denken we na over de verschillen.

Wat hebben A en B niet gemeenschappelijk? Welke kenmerken of eigenschappen zijn voor A en B anders? Hoe verschilt A/B van B/A? Welke eigenschappen heeft A wel en B niet en vice versa?

Noteer de antwoorden beknopt in de afzonderlijke cirkels A en B van het venndiagram.

Tip

Gebruik kleuren (markers) voor de verschillen die te maken hebben met eenzelfde kenmerk. Bijv. Stel dat je de 'prijs' vergeleek van A en B. Leerlingen antwoorden dat A goedkoop is, en B duur, dan verschillen A en B met betrekking tot de prijs. Je kan de woorden 'goedkoop' en 'duur' in eenzelfde kleur schrijven of markeren. Je kan dit zowel op papier als digitaal doen. Grijp deze kans om je leerlingen te leren hoe ze de kleur van een tekst kunnen wijzigen.

b) Dieper nadenken

Nadat je de gelijkenissen en verschillen hebt opgelijst, is het tijd om die nader te bekijken en na te denken over hun betekenis of relevantie in relatie tot het onderwerp.

Indien nodig, kan je de inhoud van het onderwerp (verhaal, artikel, persoonlijke ervaring...) nog even opfrissen.

Welke gelijkenissen of verschillen zouden belangrijk zijn? Valt er jou iets op? Zie je een patroon in de gelijkenissen of verschillen tussen A en B? Wat betekent dat? Wat vertelt ons dat over A en/of B?

Wat kan je besluiten over A in vergelijking met B? Zijn ze heel erg gelijkend of verschillend? Wat vertelt deze oefening ons over A en B?

Tip

Kies en/of pas je vragen aan het niveau van de leerlingen aan en/of het onderwerp dat jullie bespreken. Het belangrijkste is dat je hen tijd geeft om te observeren en dieper na te denken over de gelijkenissen en verschillen.

- Laat je de leerlingen deze oefening voor de eerste keer zelfstandig uitvoeren? Ga naar stap 3.
- Zijn de leerlingen vertrouwd met deze oefening? Ga naar stap 4.

3 Eerste stappen (in groep)

Kies een herkenbaar thema om de leerlingen vertrouwd te maken met de werkvorm. Geef de leerlingen dus een eenvoudig onderwerp zodat ze ook met de vraagstelling vertrouwd raken. Bijv. vergelijk twee dieren, twee sporten ...

4 Zelfstandig aan de slag (in groep)

Laat de leerlingen zelfstandig werken, in duo's of groepjes. Kies twee nieuws elementen die je zal vergelijken en wijs die toe aan elk duo of groep.

Laat de leerlingen samen nadenken en hun antwoorden op het gedeelde Miro-bord ingeven. Geef elke groep een kleur post-its. Geef je leerlingen vijf tot tien minuten om hun post-its in het venndiagram te slepen. Toon het Miro-bord na het groepswork op het centrale, digitale bord. Bespreek de resultaten met behulp van de vragen in stap 2b.

Ontdek hoe je een venndiagram kan gebruiken om kwesties te categoriseren en te onderzoeken in welke mate ze met duurzame ontwikkeling te maken hebben in de [module 'Leren van maatschappelijke vraagstukken'](#).

5 Reflectie

Welke elementen heb je vergeleken? Met welk onderwerp hebben die te maken? Hoe ging je te werk? Wat heb je geleerd van deze denkoefening? Is het interessant om elementen te vergelijken? Wat maakt het (on)interessant? Is een Venndiagram een hulp om dingen te vergelijken? Waarom (niet)? Op welke manier helpt het? Voor welke andere onderwerpen zou je deze denkoefening nog willen doen?

Ontdek meer over evaluatie en reflectie in de [module 'Leren door Reflectie en Evaluatie'](#).

6 Brug naar thuis

Vraag je leerlingen een situatie te bedenken die ze thuis (zullen) ervaren. Nodig hen uit dezelfde oefening samen met hun familie te doen.

Bijv. vergelijk ideeën om minder voedsel te verspillen, vergelijk twee dieren die je als huisdier zou willen ...

Om het denkvermogen van leerlingen te ontwikkelen en uit te lokken, is het belangrijk om denkprocessen zichtbaar te maken. Er zijn verschillende manieren om denken zichtbaar te maken. Een manier is door je denkprocessen die je zelf of je leerlingen toepassen, te expliciteren. In bovenstaande werkvorm gebruik je expliciet woorden als 'vergelijken, onderscheiden, besluiten ...' Op die manier maak je de leerlingen zich van hun denken bewust en ontwikkel je metacognitieve vaardigheden.

Inspiratie om bewuster vragen te stellen en het denken zichtbaar of waarneembaar te maken, vind je in [Blooms vragenlijst](#).

